

POŻEGNANIA

Franz Kockel 1934–2015

W dniu 20 marca 2015 r. zmarł Dr Franz Kockel. Pełen pasji i dociekliwości naukowiec, wybitny geolog i tektonik, niezwykle zasłużony pracownik Federalnego Instytutu Nauk o Ziemi i Zasobach Naturalnych (BGR). Wyróżnił się jako skrupulatny badacz budowy geologicznej południowej części basenu Europy Środkowej, w tym struktur solnych i geologii strukturalnej Niemiec oraz Morza Północnego. Był autorem licznych publikacji, atlasów, map i książek oraz pasjonującym wykładowcą. Uhonorowany licznymi wyróżnieniami i odznaczeniami instytucyjnymi.

Dr Franz Kockel urodził się w 1934 r. w Lipsku, był synem Carla Walthera Kockela – profesora geologii na uniwersytetach w Lipsku i Marburgu, w rodzinie o słowiańskich (serbo-łużyckich i polskich) korzeniach. Studiował na uniwersytetach w Marburgu, Fryburgu Bryzgowijskim, Londynie i w Bonn, gdzie w 1960 r. pod kierunkiem prof. R. Brinkmanna uzyskał doktorat, przedstawiając rozprawę o stratygrafii i strukturze Kordyliery Betyckiej między Pruna i Olvera w południowej Hiszpanii. Bezpośrednio po uzyskaniu promocji doktorskiej, aż do przejścia na emeryturę w 1999 r., Dr Franz Kockel współpracował z Federalnym Instytutem Badań o Ziemi w Hanowerze (w dzisiejszym Federalnym Instytucie Nauk o Ziemi i Zasobach Naturalnych). Ten nieustrudzony naukowiec i wytrawny wykładowca, już w czasie emerytury, szczególnie aktywnie wspierał prace badawcze Federalnego Instytutu w ramach Projektu Gorleben (aż do 30.04.2002 r.), jak i Instytutu Geofizyki w Karlsruhe. Dr Franz Kockel jeszcze w czasie pracy w Federalnym Instytucie regularnie odwiedzał Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (UAM), brał udział w międzynarodowych projektach (np. Mapa Tektoniczna SW Brzegu Platformy Wschodniej Europy – IGCP 86), wygłaszał zarówno pojedyncze referaty naukowe, jak i całe cykle wykładów.

Na Jego dorobek naukowy składają się prace dotyczące geologii strukturalnej, tektoniki oraz kartowania geologicznego Hiszpanii, Grecji (ofiolity strefy Wardaru i Chalkidiki), Ugandy (prekambr) czy Etiopii. Jednak ze szczególnym zainteresowaniem podchodził do badań nad geologią strukturalną i tektoniką Europy Środkowej, w tym do regionalnych opracowań w północno-zachodnich Niemczech i międzynarodowych projektów nad „trzeciorzędem” północno-zachodniej Europy oraz basenu permsko-triasowego Europy Środkowej. Między innymi, wspólnie z W. Schottem współredagował *Paläogeographischer Atlas der Unterkreide von Nordwestdeutschland* (Hannover, 1969), z R. Vinkenem – *The Northwest European Tertiary Basin* (Hannover, 1988; projekt IGCP, nr 124) i z R. Baldschuhnem – *Geotektonischer Atlas von Nordwest-Deutschland und dem deutschen Nordsee-Sektor* (Hannover, 2001). Dorobek Dr. Franza Kockela jest imponujący i wszechstronny – obejmuje ponad 100 artykułów, rozdziałów książek, recenzji i in. W 1988 r. został odznaczony m.in. Medalem Hansa Joachima Martiniego za prace nad *Geotektonischer Atlas von Nordwest-Deutschland und dem deutschen Nordsee-Sektor* przez Federalny Instytut Nauk o Ziemi i Zasobów Naturalnych. Jego wybitne osiągnięcia w dziedzinie geologii strukturalnej wyróżniło w 1994 r. Niemieckie



Towarzystwo Nauk o Ziemi (Deutsche Geologische Gesellschaft, DGG) Medalem Hansa Stillego, a w roku 2000 Holenderskie Towarzystwo Geologiczne (Koninklijk Nederlands Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap) – Medalem Van Waterschoot van der Gracht-Peninga. W 2005 r. Niemieckie Towarzystwo Nauk o Ziemi w uznaniu wybitnych zasług za rozwijanie współpracy z krajami Europy Środkowej i państwami bałtyckimi uhonorowało Go Medalem Serge von Bubnoffa.

Jego niezwykle osiągnięcia dotyczące badań nad geologią strukturalną i tektoniką, a także diapirów solnych doceniono również zagranicą. W 2000 r. Polskie Towarzystwo Geologiczne wyróżniło Dr. Franza Kockela godnością członka honorowego, a w 2008 r. Senat UAM w Poznaniu nadał Mu Medal za zasługi dla Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Dr Franz Kockel razem z U. Frischerem w obszernej monografii zatytułowanej *Der Bremen-Knoten im Strukturnetz Nordwest-Deutschlands. Stratigraphie, Paläogeographie, Strukturgeologie* (Bremen, 2004) zacytował szereg prac polskich autorów, m.in. H. Kiersnowskiego, T. Peryta, J. Pokorskiego, R. Wagnera, A. Fijałkowskiej i T. Orłowskiej-Zwolińskiej. Dr Franz Kockel utrzymywał przyjacielskie kontakty z grupą badaczy starszego pokolenia, przede wszystkim z prof. dr. J. Znosko i śp. prof. R. Dadlezem z PIG-PIB, śp. prof. dr hab. J. Głazkiem z UAM. Z ogromnym entuzjazmem i życzliwością nawiązywał kontakty z polskimi geologami młodszej generacji, wspierając ich i dzieląc się z nimi swoim doświadczeniem w czasie wykładów, kursów i ćwiczeń terenowych.

Dr Franz Kockel miał niezwykle dar wykładowcy, zachwycał starannym przygotowaniem i świetną dykcją. Jednak głęboką potrzebą Jego serca było pogodzenie i połączenie wiedzy oraz doświadczeń wypracowanych przez specjalistów z Zachodniej, Środkowej i Wschodniej Europy, bo takie działanie jest kluczem do zrozumienia kompleksowej budowy geologicznej Europy. Ten niezwykle człowiek, pracujący na rzecz porozumienia specjalistów nauk geologicznych, kierował się zasadą – „Geologię można zrozumieć tylko całościowo”.

Pogrzeb Dr. Franza Kockela odbył się 12 kwietnia 2015 roku. W ceremonii, oprócz rodziny Zmarłego, uczestniczyli współpracownicy i przyjaciele z Federalnego Instytutu Nauk o Ziemi i Zasobach Naturalnych.

Jolanta Kus, Simone Röhling & Heinz-Gerd Röhling